

**Тема: Міжнародні відносини
у XVI-першій половині XVII ст.
Тридцятилітня війна.**

**Навіть переможна війна — це зло, яке повинно
бути припинено мудрістю народів.**

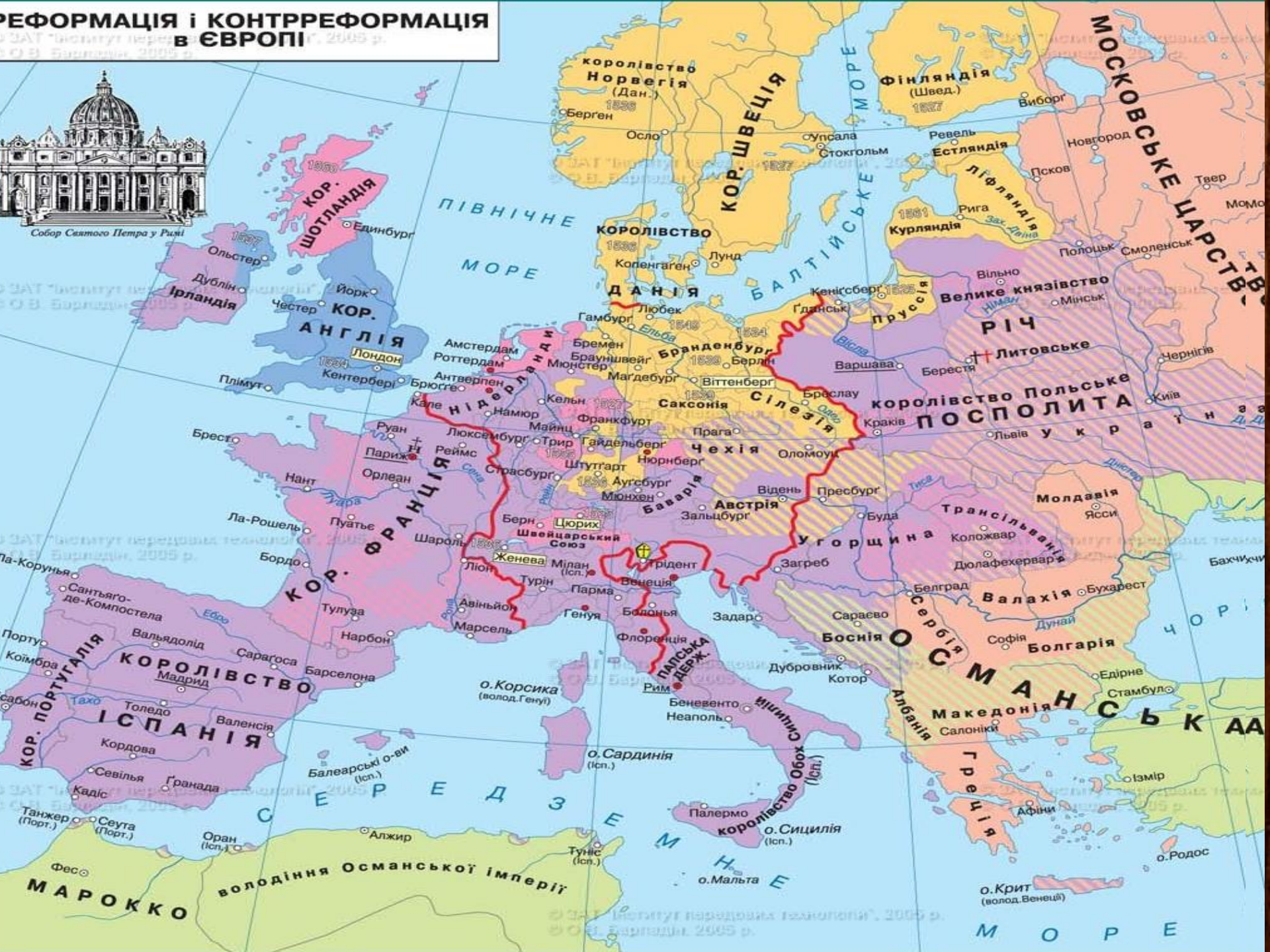
Отто фон Бісмарк

Якій державі належать найбільші
володіння в світі в XVI ст. ?

Що означає вислів
«над нею ніколи не заходить сонце»?

РЕФОРМАЦІЯ І КОНТРРЕФОРМАЦІЯ В ЄВРОПІ

Колишній пірат розгромив флот біля берегів Англії.
Про який конфлікт йде мова?

Мета:

- сформувати уявлення про особливості міжнародних відносин першої пол. XVII ст.,
- визначити причини Тридцятилітньої війни;
- розглянути її основні події, періоди та їхній характер;
- схарактеризувати результати та наслідки цієї війни для Європи;
- виховувати непримиренне ставлення до війни як засобу розв'язання конфліктних ситуацій.

План роботи

1. Загострення міжнародних відносин в XVI-I пол. XVII ст.
2. Тридцятилітня війна 1616-1648рр.
3. Вестфальський мир та наслідки війни.

Проблемне запитання

Чи може війна бути
засобом розв'язання
міжнародних протиріч?

**1. Загострення міжнародних
відносин в XVI - I пол. XVII ст.**

Розв'яжіть ребус

Л

””

”

2

Де логіка?

Тридцятилітня війна 1618 – 1648 рр.

Причини

1. Загострення протиріч між прихильниками католицизму і протестантами.
2. Загострення боротьби між Габсбургами та їх противниками за панування в Європі.

Характер

1. Спочатку війна носила характер релігійної боротьби між католиками і протестантами.
2. Після того як у війну вступила Франція - війна набула характеру боротьби за панування у Європі.

Словникова робота

Тридцятилітня війна –
*загальноєвропейський збройний конфлікт,
який тривав з 1618 року по 1648 рік між
двома угрупованнями: габсбурзьким
союзом та антигабсбурзькою коаліцією.*

ТРИДЦЯТИЛІТНЯ ВІЙНА 1618-1648 рр.

© ІАТ "Інститут передових технологій", 2005 р.
© О.В. Барладін, 2005 р.

Північне полярне коло

© ІАТ "Інститут передових технологій", 2005 р.
© О.В. Барладін, 2005 р.

ІАТ "Інститут передових технологій", 2005 р.
© О.В. Барладін, 2005 р.

ІАТ "Інститут передових технологій", 2005 р.
© О.В. Барладін, 2005 р.

ІАТ "Інститут передових технологій", 2005 р.
© О.В. Барладін, 2005 р.

ІАТ "Інститут передових технологій", 2005 р.
© О.В. Барладін, 2005 р.

ІАТ "Інститут передових технологій", 2005 р.
© О.В. Барладін, 2005 р.

ІАТ "Інститут передових технологій", 2005 р.
© О.В. Барладін, 2005 р.

ІАТ "Інститут передових технологій", 2005 р.
© О.В. Барладін, 2005 р.

ІАТ "Інститут передових технологій", 2005 р.
© О.В. Барладін, 2005 р.

Позначте на контурній карті країни Габсбурзького союзу та держави Антигабсбурзької коаліції

Тридцятилітня війна (1618-1648)

Габсбурзький союз

Іспанські Габсбурги

Австрійські Габсбурги

Ватикан

Португалія

Річ Посполита

Католицькі князі Німеччини

Анти габсбурзька коаліція

Франція

Англія

Московська держава

Данія

Швеція

протестантські князі Німеччини

Голландія

2. Тридцятилітня війна 1616-1648рр.

ТРИДЦЯТИЛІТНЯ ВІЙНА 1618–1648 рр.

Валленштейн

Густав II Адольф

- Володіння австрійських Габсбургів у 1618 р.
- Володіння іспанських Габсбургів у 1618 р.
- Імперські міста із залежними територіями
- Празьке повстання 23 травня 1618 р. – поштовх до початку війни
- Місця і роки найважливіших битв, що закінчилися перемогою сил Габсбурзької коаліції
- Місця і роки найважливіших битв, що закінчилися перемогою сил Антигабсбурзької коаліції

- ### Дії ворогуючих сторін
- Габсбурзька коаліція
  - Походи військ Католицької ліги на чолі з Валленштейном
  - Тілі
  - Походи військ Речі Посполитої іспанських Габсбургів
  - Укладення Вестфальського миру (1648 р.); уряд Трипартитньої війни
  - Антигабсбурзька коаліція
  - Походи військ Данії, на чолі з Христіаном IV
  - Швеції, на чолі з Швацом II Адольфом
  - Франції
  - Протестантської унії
  - Трансильванії
  - Швеції, на чолі з Христіаном IV

- ### Території, які за Вестфальським миром відійшли до
- Швеції
  - Франції
  - Саксонії
  - Сполучених провінцій Нідерландів
  - Бранденбургу
  - Баварії
- Держави, котрі 1648 р. вийшли зі складу Священної Римської імперії
- Кордони Священної Римської імперії у 1648 р.

Кожна група працює над своєю
частиною

Періоди	Роки	Битви	Постаті	Наслідки
Чеський				
Данський				
Шведський				
Французький				

Чеський період війни (1618-1624рр.)

Фрідріх Пфальцський

Фердинанд II Габсбург

Періоди	Роки	Битви	Постаті	Наслідки
Чеський	1618-23рр.	Біла Гора	Фердинанд II, Й. Тіллі, Ф.Пфальцський	Перемога католиків
Данський				
Шведський				
Французький				

Привід до війни

Празька дефенестрація

23 травня 1618 р. палац Празького замку

Дефенестрацією назвали повстання протестантів-прихильників Незалежності Чехії, коли з вікон палацу було викинуто урядовців Габсбургів.

Данський період війни (1625-1629рр.)

Крістіан IV Данський

Альбрехт Валленштейн
«Війна, годує війну»

Періоди	Роки	Битви	Постаті	Наслідки
Чеський	1618-23рр.	Біла Гора	Фердинанд II, Й. Тіллі, Ф.Пфальцьський	Перемога католиків
Данський	1624-29рр.	Люттер	А. Валленштейн Крістіан IV	Перемога католиків
Шведський				
Французький				

ТРИДЦЯТИЛІТНЯ ВІЙНА 1618–1648 рр.

- Володіння австрійських Габсбургів у 1618 р.
- Володіння іспанських Габсбургів у 1618 р.
- Імперські міста із залежними територіями
- Працьке повстання 23 травня 1618 р. – поштовх до початку війни
- Місця і роки найважливіших битв, що закінчилися перемогою сил Габсбурзької коаліції
- X 1632 Місця і роки найважливіших битв, що закінчилися перемогою сил Антигабсбурзької коаліції
- Укладення Вестфальського миру (1648 р.); кінець Тридцятилітньої війни

- ### Дії ворогуючих сторін
Габсбурзька коаліція → Походи військ Католицької ліги на чолі з Валленштейном → Тілли → Походи військ Швеції, на чолі з Густавом II Адольфом → Речі Посполитої іспанських Габсбургів	Антигабсбурзька коаліція → Походи військ Протестантської унії → Трансильванії Данії, на чолі з Христіаном IV → Швеції, на чолі з Густавом II Адольфом → Франції

- ### Території, які за Вестфальським миром відійшли до
 Швеції Франції Саксонії	 Сполучених провінцій Нідерландів Баварії
- Держави, котрі 1648 р. вийшли зі складу Священної Римської імперії
- Кордони Священної Римської імперії у 1648 р.

Шведський період війни (1630—1634 рр.)

Й. Тіллі

Густав II Адольф

Періоди	Роки	Битви	Постаті	Наслідки
Чеський	1618-23рр.	Біла Гора	Фердинанд II, Й. Тіллі, Ф.Пфальцьський	Перемога католиків
Данський	1624-29рр.	Люттер	А. Валленштейн Крістіан IV	Перемога католиків
Шведський	1630-34рр.	Лютцен	А. Валленштейн Густав II Адольф	Перемога католиків
Французький				

Французький період війни (1635-1648рр.)

Фердинанд III Габсбург

Кардинал Рішельє

Періоди	Роки	Битви	Постаті	Наслідки
Чеський	1618-23рр.	Біла Гора	Фердинанд II, Й. Тіллі, Ф.Пфальцьський	Перемога католиків
Данський	1624-29рр.	Люттер	А. Валленштейн Крістіан IV	Перемога католиків
Шведський	1630-34рр.	Лютцен	А. Валленштейн Густав II Адольф	Перемога католиків
Французький	1635-48рр.	Рокруа	Фердинанд III, Рішельє	Поразка католиків

ТРИДЦЯТИЛІТНЯ ВІЙНА 1618–1648 рр.

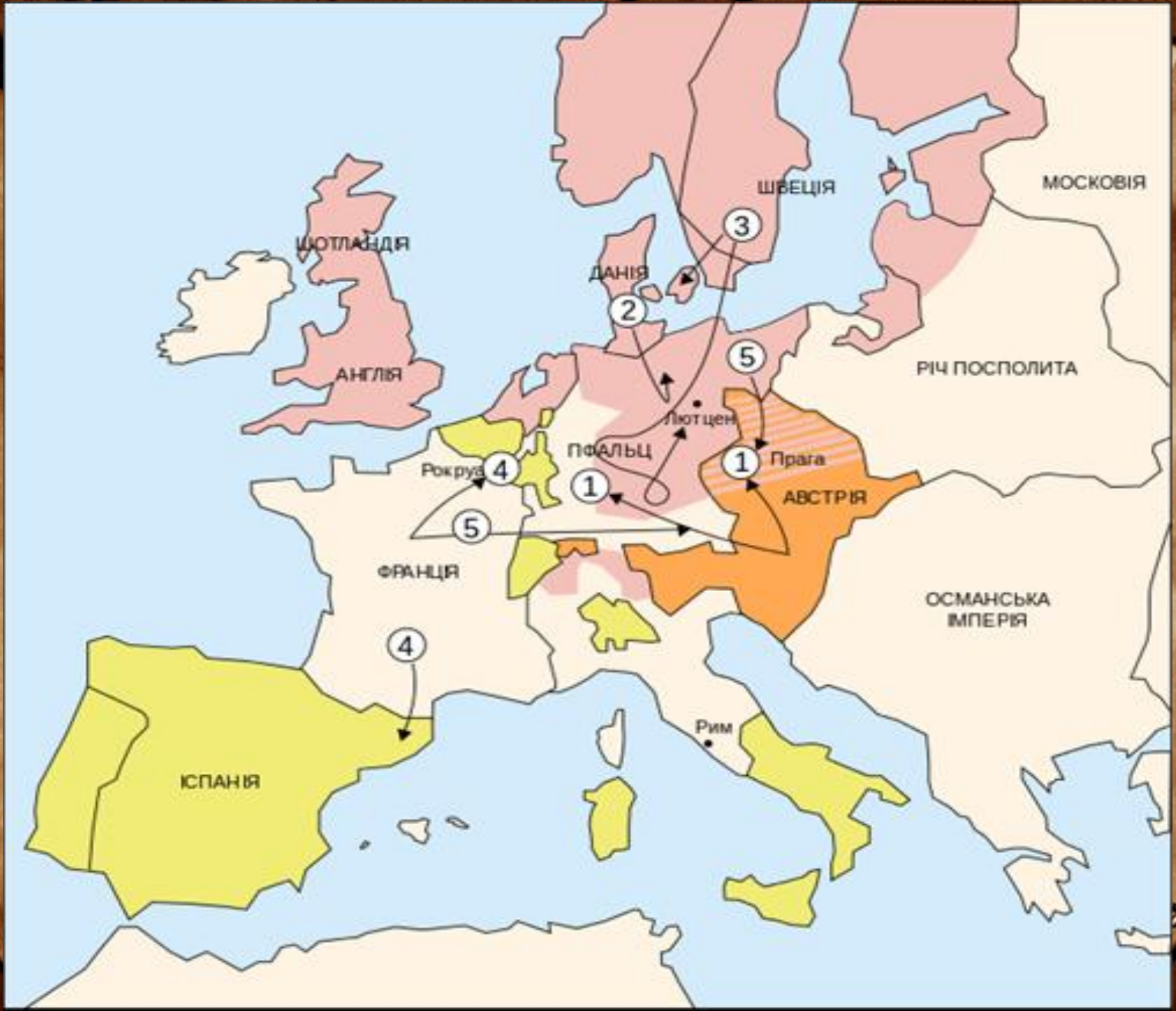
- Володіння австрійських Габсбургів у 1618 р.
- Володіння іспанських Габсбургів у 1618 р.
- Імперські міста із залежними територіями
- Правлячі престолки 23 травня 1618 р. – початок до початку війни
- Міста і ріки найважливіших битв, що закінчилися перемогою сил Габсбургівської коаліції
- Міста і ріки найважливіших битв, що закінчилися перемогою сил Антигабсбургівської коаліції

- ### Дії королівських сторін
- Габсбургівська коаліція
  - Поміщи війська Католіцької ліги на чолі з Валленштейном
  - Тихий
  - Поміщи війська Речі Посполитої
  - Імперські Габсбурги
  - Укладення Вестфальського миру (1648 р.): міська Тридцятилітньої війни

- ### Території, які за Вестфальським миром відійшли до:
- Швеції
  - Франції
  - Саксонії
  - Східним провінціям Нідерландів
  - Бранденбургу
  - Баварії
  - Держави, які 1648 р. вийшли зі складу Священної Римської імперії
  - Королівство Священної Римської імперії у 1648 р.

3. Вестфальський мир та наслідки війни.

**Німеччина
залишилась
роздробленою
країною**

**Франція
приєднала
Ельзас та
Лотарингію**

**Швеція
приєднала
території
Померанії**

**Визнано
незалежність
Швейцарії
та
Нідерландів**

**Підписання Вестфальського
миру. 1648. Герард Терборх**

МАТИНКА КУРАЖ ТА Ї ДІТИ

Хроніка з часів Тридцятилітньої війни (фривілі)

Бертольда БРЕХТ

У воєнній матинці будуть алтарі... Бурманер-акорди...
Горіла... Файзель...

Художній твір Б.Брехта
«Матінка Кураж та її діти.
Хроніка з часів Тридцятилітньої
війни»

Дерево з повішеними,
гравюра Жака Калло
1633р.

Наслідки війни

Зруйновано
велику
кількість міст
і селищ

Зменшення
кількості
населення

Занепад
господарства
та торгівлі

Вплив Габсбургів у Європі значно послабшав

Проблемне запитання

Чи може війна бути
засобом розв'язання
міжнародних протиріч?

Висловіть свою позицію

Я вважаю, що ...

... тому що...

Наприклад ...

Отже ...